

----- Araştırma makalesi -----

AHMET KUTSİ TECER'İN ŞİİRLERİNDE AŞK VE SEVGİ¹

Yıldırım BULUT*

Öz

Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatının önemli şahsiyetlerinden olan Ahmet Kutsi Tecer, şiirlerinde türlü duyguları bir arada işlemiş ve şiirlerinin çoğunda okurlarına kendi hayatından kesitler sunmuş bir şairimizdir. Aşk ve sevgi de pek çok şairin eserlerinde türlü yönleriyle işledikleri konular arasında yer almaktadır. Ahmet Kutsi Tecer gibi, insanı ve insanın duygulanımlarını ön planda tutan bir şair için bu konuların şiirlerde yer alması olağandır.

Tecer'in için aşk, her şeyden önce kutsaldır. İçten ve gerçek duygularla yaşanacak temiz bir aşk anlayışına sahip olan şair, sevgiliyi bir aşk objesi olarak görmemekte, onu yüceltmekte ve ona hak ettiği değeri vermektedir. Öyle ki sevgilinin, uykuyu bölen, gaipten gelen sesi bile şair için yıllarca beklenecek bir mutluluk sebebidir. İnsan hayatında mutluluk duygusu çok sık tekrarlanmayacak bir duygu olabilir. Bu sebeple mutlu olunan anların değeri bilinmelidir. Tecer'e göre şöhret, para vs. geçicidir. Asıl olan sevgili ile aşk duygusunu tatmak ve böylece mutlu olmaktır. Tecer, bir şiirinde ömrünü sevgilerle geçirdiğini ifade etmiştir.

---

¹ Makale, V. "Uluslararası Dil ve Araştırmaları Sempozyumu DTCF'de Türkoloji'nin Yeri" başlıklı sempozyumda (22 Ekim 2021 Cuma, VII. Oturumda) aynı adla sunulan bildirinin genişletilmiş hâlidir.

* Öğr. Gör. Dr., Bartın Üniversitesi, Türk Dili Bölümü.

ORCID: 0000-0003-3555-4487

e-posta: yildiraybulut@hotmail.com

Geliş/Received: 28 Kasım 2021 / 28 November 2021

Kabul/Accepted: 29 Aralık 2021 / 29 December 2021

Şiirlerinde bu duyguları sadece bireysel olarak işlememiş, yeri geldiğinde çok sevdiği halk, yeri geldiğinde tabiat öğeleri ile paylaşarak okurlarına sunmuştur.

Bu çalışmada Ahmet Kutsi Tecer'in aşk ve sevgi duygularına bakış açısı ve bu konuları işlediği şiirleri incelenecek, bu şiirlerden örnekler verilerek açıklamalar yapılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Ahmet Kutsi Tecer, Şiir, Türk Edebiyatı, Aşk, Sevgi.

LOVE AND AFFECTION IN AHMET KUTSI TECER'S POEMS

Abstract

Ahmet Kutsi Tecer, one of the most important personalities in Republican Era, is a poet who talked about many feelings in his poems and presented some parts of his own life to his readers by processing these feelings in his poems. Love and affections are among the subjects that handled by poets in their works in various ways. For a poet like Ahmet Kutsi Tecer, who gives importance to human beings and their emotions, it is usual for these subjects to take place in his poems.

For Tecer, love is blessed, above all. The poet, who has a pure understanding of love that lived with sincere and real feelings, doesn't see the lover as an love object, but enriched her and gives the value she deserves. It is so that even the lover's voice that interrupts the sleep and comes from absence, is reason for happiness, worth to waiting for years. Happiness can not be seen so frequently in a person's life. For that reason, happy moments should be valued. For Tecer, fame, money etc. is not permanent. The real one is sharing love with the lover and being happy so. Tecer mentioned in one of his poems that he lives his life with love. In his poems, he didn't only handle these feelings personally but also presented his readers by sharing them with the people whom he liked much or with the natural elements.

In this study, Ahmet Kutsi Tecer's love and affection view and his poems about these feelings will be analyzed and some explanations will be done by giving examples from these poems.

Keywords: Ahmet Kutsi Tecer, Poem, Turkish Literature, Love, Affection.

GİRİŞ

Ahmet Kutsi Tecer, Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatında sadece ortaya çıkardığı ürünler sebebiyle değil, halkı önemseyip halk için

çalışmasıyla, sanatı bir milletin hayat damarlarından biri olarak görüp bu doğrultuda yaptığı faaliyetlerle anılması, övülmesi gereken bir edebî şahsiyettir. İlk yazısında yer alan, “*Ömrümün sonuna kadar Anadolu’yu dinleyeceğim ve onun sesini dinletmeye çalışacağım.*” (Coşkun 2015: 96) ifadeleri, Tecer’in halkı ne kadar önemseydiğinin, ona ne denli kendini ve sanatını adadığının bir göstergesidir.

Tecer, her şeyden önce önemli bir sanatçıdır. Bir sanatçı, sanatı vesilesiyle halkın ruhunu doyurur, onun hislerine tercüman olur ve ortaya koyduğu ürünlerle, halkın kendisinden bir parça bulmasını sağlar. Sanatçının görevi sadece bunlarla sınırlı değildir. Sanat, halkın eğitiminde, kültürel gelişiminde, doğru orantılı olarak medeniyete olan katkısında çok büyük pay sahibidir. Bu eğitimi, gelişimi ve katkıyı da sanat vesilesiyle sanatçı gerçekleştirir. Bu vazifelerin yerine getirilmesi için sanatçıda her şeyden önce yaptığı işe, sanatına karşı bir aşk duygusu gelişmiş olmalıdır. Aşkla bağlı olduğu, hevesle sarıldığı sanatını insanlara, halka sunarak üzerine aldığı vazifeleri yerine getirmesi de mümkün olacaktır. İşte Tecer de bu aşka ve hevese sahip olan sanatçılarımızdan biridir. Bu sebeple Tecer’in kendini halkına adaması, onun dertleriyle dertlenmesi ve halkın kalkınması için son nefesine kadar çalışması şaşırılacak bir durum olarak görülmemelidir. Kaldı ki Tecer, sadece sanatçı kimliği ile değil, ayrıca öğretmen, milletvekili ve kültür ataşeliği gibi görevlerle de halkın hizmetinde bulunmuş bir şahsiyettir (Necatigil 2007: 412).

Ortaya koyduğu ürünlerin merkezine insanı - özellikle de Anadolu insanını- koyan Tecer, bu insanların yaşadıklarını tüm çıplaklığıyla izlemiş, dinlemiş, içlerinde bulunarak tecrübe etmiş ve onların hayatlarında yer edinen tüm duyguları ürünlerinde yine onlara yansıtmış bir sanatçıdır. Yani Tecer, duygusal bağlamda halktan aldığı halka vermiş, onların hislerine tercüman olmuş bir kişidir. Her şeyden önce kendisinin de halkın bir bireyi olduğunu unutmadan yaşamış, ülküsünün sonuna kadar peşinden gitmiş ve bu sebeple geniş kitlelerce sayılmış ve sevilmiş bir halk adamıdır.

İnsanın hayatında yaşanması muhtemel olan pek çok duygu vardır. Bu duyguların yaşanma serüveni, sıklığı veya azlığı insandan insana değişir. Yaşam ve ölüm bir kez yaşanması kesin olan gerçekliklerdir. Duygular ise pek çok kez tekrar edebilir. Özlem, hüznün, korku, şaşkınlık, tedirginlik, hırs, yalnızlık gibi tekraren yaşanabilecek duygu hâllerine bir başka örnek de aşk ve sevgi duygusudur. Daha önce de belirttiğimiz gibi sanatın çıkış noktası aşk duygusudur. Bu duyguyu ise heves tetikler ve bu hevesle de üretim başlar. Bu sebeple birçok sanatçının ortaya koyduğu ürünlerde aşk duygusunun baskın bir şekilde yer aldığı görülür.

Özbalcı’ya göre Tecer’in şiirlerinde yer alan tüm temalar şu şekilde belirlenmiştir: “*Aşk ve Sevgi*”, “*Hayat, Yaşlılık ve Ölüm*”, “*Tabiat*

Güzellikleri ve Tabiat Sevgisi”, “Yaşama Sevinci”, “Uzak Dيارlara Duyulan Özlem”, “Yalnızlık ve Gurbet Duygusu”, “Yurt ve Toprak Sevgisi”, “Yiğitlik ve Kahramanlık Duygusu”, “Yoksul ve Çaresiz İnsanlar”, “Çocuk ve Anne” (Özbalcı, 2007: 8). Bu çalışmada söz konusu temalardan aşk ve sevgi duygusunun Ahmet Kutsi Tecer’in şiirlerinde nasıl işlendiği incelenecek ve şiirlerden örnekler sunulurken bu duygular hakkında şairin yaklaşımı üzerinde durulacaktır.

AHMET KUTSİ TECER’İN ŞİİRLERİNDE AŞK VE SEVGİ

Tecer’in tüm şiirlerinde öne çıkan iki tema Dizdaroğlu’na göre doğa ve sevidir (Dizdaroğlu, 2017: 235). Dizdaroğlu, şairin sevi temasındaki şiirleri için şöyle der: “*Tecer, sevi şiirlerinde coşkun bir duygu çağlayanı ile görünmez; belli belirsiz bir mutluluk duygusu, hafiften bir sesleniş, içli bir fısıltı, sevi şiirlerinin nirengi noktasıdır.*” (Dizdaroğlu 2017: 237)

Yazar, aşka ve aşkın insana kattığı sevgi duygusuna kutsallık çerçevesinde bir saygı ile yaklaşmakta, bu duyguları maddi hazlardan uzak bir şekilde, manevî ve ahlâkî bir bakış açısıyla yaşamayı tercih etmektedir. Ona göre aşk duygusu insanı hayata bağlayan yegâne duygudur denilebilir (Özbalcı 2007: 149).

Aşk, âşık ve sevgili üçgeninde yazılmış bu şiirlerde sevgilinin çoğunlukla yüceltiildiği; ona olan yaklaşımın son derece zarif, naif ve şefkat dolu olduğu; kinin, öfkenin, intikamın, entrikanın ve kişisel hırsların sevgiliye duyulan aşk duygusu içinde barınmadığı ifade edilebilir. Şairin şiirlerindeki sevgili sanki dokununca kırılıverecekmiş gibi bir yapıda; sevgiye, şefkate, ilgiye muhtaç; son derece ince, zarif ve asil bir varlık olarak karşımıza çıkar. Ona karşı sevecen, cana yakın, sıcak bir yaklaşımda bulunmak ve onu aşk için tensel bir haz aracı olarak görmemek gerekir. Bu bağlamda Tecer’in şiirleri erotizm ve cinsellikten uzak bir aşk anlayışıyla yazılmıştır denilebilir. Bu, divan şiirindeki aşk anlayışına benzer bir anlayıştır. Sevgili, sadece varlığıyla âşığı mutlu edebilir. Ondan ne kadar uzakta olursa olsun, vuslat ne kadar imkânsız görünürse görünsün, sevgili eğer cismânî olarak var ise bu âşığa yeterli olacaktır. Âşık onu sevmekten bıkmaz, vefadan yana asla eksiklik göstermez. Sevgiliden ayrılığı ve sevgiliyi unutmayı asla aklından geçirmez. Aşka pragmatik bir bakış açısıyla yaklaşılmadığındandır ki âşık, sevgili ve ona duyduğu aşk uğruna gururunu göz ardı edebilir ve kendini bu aşka adamayı görev bilir.

Tecer için, aşk ulaşılması güç bir duygu değildir. Elbette ki kutsaldır, özeldir, Allah tarafından bahşedilen bir duygudur. Ancak bu duygu her an insanın kapısını çalabilir ve mutlu olmaya giden yolda ilk adımı oluşturabilir. Yazar, bu bakımdan aşka zorlayıcı, insanı yıpratıcı ve tüketen

bir duygu olarak yaklaşmaz. İyimser bir bakış açısıyla sevgilinin varlığını bekler ve onu bulduğunda, onunla geçireceği mutlu anları –bu anlar bazen anlık veya kısa süreli olsa da- bekler ve bu anların kıymetini bilmeye çalışır. Yazarın vuslata karşı can atan bir anlayışla yaklaşmadığını belirtmek gerekir. Yine divan şiirindeki aşk anlayışında olduğu gibi şairin şiirlerinde vuslattan uzak olmak âşığı yormaz. Onu aramak, ondan bir iz bulmak, bir ses duymak bile âşığın gönlünü hoş eden durumlardır. Aşk ve sevgili için dertlenmek, acılar çekmek, şikâyete mevzu bahis olamaz. O hâlde denilebilir ki Tecer'in şiirlerindeki âşık, sevgiliden ziyade aşkın kendisine âşıktır. Bu duygu onun canlı kalmasını, insan olmasını ve hayatını devam ettirmesini sağlayan duygudur. Yaşam ve ölümün arasındaki en kutsal duygu budur.

Adanmışlık hissiyle hareket eden âşık, gece-gündüz ayırmaksızın sevgiliyi düşler ve ondan bir ses duymayı umar. Gaipten gelen sesler, âşık için bazen muhayyel bir sevgilinin sesleridir. Demek ki âşık, içinde bulunduğu durumu bir sevgilinin ki bu hayalî de olsa, varlığıyla açıklayabilir ve anlamlandırabilir. Âşık olabilmek için aşka ve aşk için de sevgiliye ihtiyaç vardır. Bu sebeple Tecer'in şiirlerindeki aşkın bu üç sacayağı üzerinde durduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır.

Şair, “Uzaklara Gidelim” adlı şiirinde sevgiliye saflık, temizlik, güzellik ve kutsallık özelliklerini atfederek yaklaşmaktadır. Arzusu, onu da yanına alarak buldukları yerden uzaklara, yuva olarak benimseyebilecekleri mutlu bir diyara gitmek, orada doğal güzelliklerin, tabiatın içinde kendi evlerinde mesut bir hayat yaşamaktır. Şan, şöhret ve maddiyat gibi unsurların insana vereceği ıstıraptan uzak, tabiatın sağlayacağı huzurla yetinen bir sevdalı çift olmak niyetindedir. Bu şiire bakarak Tecer'in aşk anlayışını ve aşktan neler beklediğini görmek mümkündür:

“Ey benim ak alınlı, güleryüzlü sevgilim,
Hadi kalkıp seninle uzaklara gidelim,
Sıcak göğsünde başım, avuçlarında elim.

Orada yaşayalım, şen bir yuvamız olsun,
Kapımızın önünde geniş ovamız olsun,
Başımızın üstünde saf bir havamız olsun.

(...)

Orda eğil dalların arasından sulara,
Dağılan saçlarını parmaklarınla tara,
Savur billur sesini uğuldayan rüzgâra,

Orda ne şan, ne kaygı, ne ıstırap, ne para!” (Tecer 2009: 25)

Şairin aşka bakış açısının açıkça anlaşıldığı bir diğer şiir “Güvercin” adını taşımaktadır. Şaire göre aşk, bir varlığın içine düştü mü ondan kolay kolay kurtulmak ve etkilerinden sıyrılmak mümkün değildir. Kaderci bir anlayışla aşka teslim olmuş bir âşık, saadete kavuşmanın zorluğunu bilmeli ve âşkın kendisine vereceği acılara hazırlıklı olmalıdır:

“Kaderin yamandır kalple oyunu,
Gönüldür oynayan âlemde bunu,
Ve gözler göremez ne olduğunu
Talihin fırlayan sert avucundan.

Bu emel ufkunda saadet bile
Geçemez geçtiğin bu sürat ile.
Kalbinden vurulan ey yolcu, söyle,
Mümkün mü kurtuluş okun ucundan?” (Tecer 2009: 48)

“Mayıs Sabahı” adlı şiirde sevgilinin bir gül bahçesinde bulunup bir gülü koparmak üzere olduğu görülmektedir. Mevsim aşkın yeşerdiği bahar mevsiminin en canlı günleridir ve güllerin en taze olduğu vakitlerdir. Kendisi de açmakta olan bir çiçeğe benzetilen sevgili, bu gül bahçesine inmiş ve henüz gonca hâlindeki bir güle dokunmaktadır. Şair, sevgilinin gülü koparmak üzere olduğunu görür ve ona bu davranışı neden gerçekleştirdiğini sorar:

“Bu rüzgârlı sabahta ne var bilmem bahçede
Parmakların titreyen zavallı bir goncede.
Söyle, neden bu sabah böyle gül koparmaya
Çıktın? Bunu öğreten bu gece hangi rüya?” (Tecer 2009: 28)

İlkin sevgilinin bu hâlini, bir âşığın ona aşkını ilân etmesine yoran şair, bir gülü dudaklarına götürüp öpen sevgiliye bu davranışların sebebini bir kere daha sorar:

“Niçin bahçeye indin, serin, üşüyeceksin...

Yazık! Bu sabah sen de açılmış bir çiçeksin.

Niye şu mahzun güle dokundurdu buseni?

Niye zalim hevesler düşündürüyor seni?” (Tecer 2009: 28)

Şairin sevgiliye bu soruları art arda sormasındaki en büyük sebep, sevgiliye genel anlamda bakış açısıdır. Şaire göre kendisi de bir çiçek olan, çiçeğe benzetilen sevgili, bir çiçeği ki üstelik henüz gonca hâindedir, açmamıştır, koparacak kadar zalim hevesler peşinde olmayan bir kalbe sahiptir. Üstelik sevgili bu gülü koparmaya kalkarsa gülün dikenleri eline batabilir ve parmaklarını kanatabilir. Tecer'in sevgiliye bakış açısı bu şiirde açıkça görülmektedir.

Sevgili, aşkın yaşanacağı, aşk duygusunu paylaşacak, mümkün kılacak kişidir. Yalnızlığı sona erdiren, içinde yaşanan evi aydınlatan, evi ev yapan kişidir. Şair “Her Gece” adlı şiirinde hüznün duygusunun en ağır biçimde yaşandığı vakit olan gece vaktinde, sevgiliyi anmakta ve sevgiliye, ruhunun ne kadar yalnızlık çektiğini hayalen ifade etmektedir. Bu yalnızlık hâli içinde âşık, sevgiliyi gördüğü rüyalar sayesinde yaşamaya çalışmaktadır:

“İşte rüyalara bürünmüş bir oda;

Gençliğin, baharın, büyüün orada.

Eğilip bakılsa bir naz, bir eda,

İçinde daima kim var beraber?

Belki pencereden kayan bir yıldız,

Belki hayalinden geçen bir yalnız,

Belki ben... benden de yalnız kim, ey kız,

Ruhun benden yalnız değilse eğer?” (Tecer 2009: 55)

Evi ev yapanın, eve, eşyaya, insana yani âşığa mutluluk getirenin sevgili olduğunu gösteren bir diğer şiir de “Başbaşa” adlı şiirdir. Divan şiirindeki gül-bülbül mazmununun yer aldığı bu şiirde şair, âşık kişi olarak kendisini bülbüle benzetmektedir. Dış mekânın uğultulu, fırtınalı, tipili bir biçimde betimlendiği şiirde, ev içi ise sevgilinin yani evin asıl sahibinin gelmesiyle sessiz, sakin ve mutlu bir biçimde çizilmiştir. Anlaşılan odur ki sevgili sadece evin değil âşığın gönül evinin de sahibidir.

“Dışarda fırtına, uğultu, tipi;

Odada sessizlik tutulur gibi;
 İşte o da geldi, evin sahibi,
 Oturduk, eskiden konuştuk biraz.

Dışarda fırtına, tipi... Yerler kar;
 İçerde başbaşa iki ihtiyar.
 Onları ısıtan eski bir bahar,
 Dışarda yepyeni bir kış, bir ayaz.” (Tecer 2009: 87)

Bu şiirde sevgiliye verilen önemden ziyade aşkın yaşı olmadığı, mutlu olabilmek için küçük anların kıymetinin bilinmesi gerektiği, yılların aşkı ve sevgiyi öldürmeyip körükleyebildiği gibi mesajlar da alınabilir. Mekân neresi olursa olsun, içinde aşk ve sevgi duygusu barındıranlar varsa, orası bahtiyar, orası mesut bir yer olacaktır. Şairin “Ağaçla Sarmaşık” adlı şiirinde de bu durumu görmek mümkündür. Bu şiirde Darüşşifa’da yani 15. yüzyıl yapısı olan bir hastanede kalan ve tedavi gören iki gencin aşkı anlatılmaktadır. Her gün avluda buluşup aşkın büyüyle vakitler geçiren bu çift, sıhhat buldukları zaman, aşktan uzaklaşır gibi olurlar. Fakat bu durumu erkenden fark eden genç çift Darüşşifa’ya geri dönüp aşklarını yaşamaya devam ederler:

“Nihayet bir zaman gelmiş, sıhhatı
 Düzelmiş bu iki sevdalı gencin.
 Bir anda kaybolmuş hayatın tadı,
 Meğer saadetmiş bu onlar için.

Son defa yan yana gelmiş ikisi,
 And içmiş bir daha ayrılmamaya;
 Kandırıp bu iki âşık herkesi,
 Yeniden girmişler Darüşşifâ’ya.” (Tecer 2009: 176)

Sevgililer Darüşşifâ’ya döndükten sonra Hızır, kendi yaptığı iksiri başhekim ve nazır eliyle onlara içirir ve kızın bir ağaç, oğlanın ise bir sarmaşığa dönüşmesini sağlar. Masalsı bir üslupla yazılmış olan bu şiir, mekân ne kadar ıssız da olsa, onu güzelleştirenin aşk olduğunun bir kanıtıdır:

“İçince iksirden bu iki âşık,
Dünyası değişmiş her iki canın,
Kız bir ağaç olmuş, oğlan sarmaşık,
Issız bahçesinde Darüşşifa'nın.” (Tecer 2009: 176)

Şairin halk edebiyatına ve ürünlerine son derece vakıf olduğu, gerek eğitiminden gerekse gerçekleştirdiği faaliyetlerden dolayı açıkça ortadadır. Masal üslubuna uygun şiirler yazabilmesi, birçok masal motifini şiirlerinde kullanabilmesi bunun göstergeleridir. Masal üslubuyla yazılmış bir başka şiir “Masal ya da Nigar’la Hünkar” adını taşımaktadır. “Bir varmış bir yokmuş: Bir genç kız varmış,” (Tecer 2009: 237) dizesiyle başlayan şiirde, seher vakitleri gaipten kendisini çağıran sesler duyan güzel bir genç kızın, seslerin dereden geldiğini zannederek dereye girip dalması ve bir gün etrafını cinlerin cücelerinin sarmasıyla kaybolması anlatılmaktadır. Sarayından bu güzel kıza aşkla ve hayranlıkla seyreden bir de hünkâr vardır ki, kızın aniden kaybolmasıyla sararmış, solmuş ve bir gün o da sarayını terk ederek kaybolup gitmiştir. Bu şiirde aşkın mutluluk verici özelliğinden ziyade ıstırap çektirici bir duygu olduğunun da üzerinde durulmuştur. Şiirde ayrıca âşık edebiyatının önemli figürlerinden “ozan”ın da yer aldığı ifade etmek gerekir:

“Kim bilir nereye gitmiş bu canlar?
Eskiden çıkmamış bunu yazanlar,
Köy köy dolaşmış bütün ozanlar,
Bu masal onlardan kalmış yadigâr.” (Tecer 2009: 237)

Tecer’in aşk ve sevgi temasında yazdığı şiirlerden bir diğeri “Neyleyim?” adını taşır. Bu şiirde şairin bir ömür muhasebesi yaptığı, bu muhasebe sonucunda ömrünün çoğunu sevmek ve sevilmele geçirdiği sonucuna vardığı görülmektedir. “Neyleyim?”, şairin şiirleri içinde aşk ve sevgi temasının bariz biçimde işlendiği şiirlerden biridir:

“Sevgilerle geçti bütün bir ömür,
Kimi ben sevildim, kimi sevdim ben.
Gönlüm daldan dala, bir kuş gibi hür,
Durmadan baharı, yazı sevdim ben.” (Tecer 2009: 230)

“Neyleyim?” şiiri, şairin aşk ve sevgiye ne kadar yakın yaşadığını, bu duyguları benliğinde ne denli sık hissettiğini göstermekle kalan bir şiir değildir. Bu şiir, Tecer’in aşk hikâyesinin son durağı, gönlünün son ve ebedî sahibi olan eşi Meliha Tecer’i de andığı bir şiirdir. Şiirde divan şiiri

mazmunlarından mum ile pervane mazmununun da yer aldığını ifade etmek gerekir:

“Kelebeği gördüm, uçtum güneşe,
Pervaneyi gördüm, koştum ateşe,
En son gönlümü verdim bir eşe,
Neyleyim? Edayı, nazı sevdim ben.” (Tecer 2009: 230)

Tecer, birçok şiirinde duygularını dışa vururken hatta okurlarının duygularına tercüman olurken tabiatı, doğal güzellikleri de önemli bir fon olarak kullanır. Daha önce de belirtildiği gibi mekân ister iç isterse dış mekân olsun, onu güzelleştiren, canlandıran sevgilinin ve yaşanan aşkın varlığıdır. “Erdek Mehtabı” adlı şiirde de Balıkesir’in Erdek sahilinin bir gece vakti, sevgili ile beraberken nasıl güzel görüldüğü ve insanın nasıl saadet dolu olduğu ifade edilmektedir:

“Neler söylemekti sana dileğim,
Nasıl söyleyeyim, ne söyleyeyim?
Ben deniz, sen mehtap olduk sevdiğim,
O gece kâinat bizim gibiydi.”(Tecer 2009: 231)

Şairin aşk ve sevgi temasında yazdığı şiirlerden belki de en önemlisi ki bu şiiri tüm şiirleri içinde de önemli bir yere sahiptir, “Nerdesin?” adını taşıyan şiiridir. Çetin’e göre yüceltilmiş aşk duygusunun hâkim olduğu, beşeri aşktan ziyade başka kutsal değerlere karşı olan aşktan da söz edilebilecek bu şiirde izlek, Çetin tarafından şöyle belirlenmiştir: “*İnsanın istediği değeri büyük bir özlemle bekleyiş duygusu bütün benliğini sarar. Mutlaka elde edilmesi gereken değere ulaşmak için kişi her şeyi yapmaya, elindeki her şeyi vermeye, gerekli bütün fedakârlıklara katlanmaya razıdır.*” (Çetin 2008: 81)

Şiirde yer alan gaipten gelen ses motifi, “Masal ya da Nigar’la Hünkar” adlı şiirde de farklı bir şekilde kendisini göstermişti. Belli belirsiz de olsa beklenen bir ses vesilesiyle insanların umutlarını diri tuttuğu, bekledikleri her ne ise daha güçlü, daha sabırla beklemeye devam ettikleri, Tecer’in bu iki şiirinde aynı motifle örneklenmiştir. Beklenen ideal bir değerdir ve bu değer evrenseldir (Çetin 2008: 84). Mistik bir bakış açısıyla incelenmesi mümkün olan şiirin ünlü ilk dördlüğü şu şekildedir:

“Geceleyin bir ses böler uykumu,
İçim ürpermeyle dolar: -Nerdesin?
Arıyorum yıllar var ki ben onu,

Âşıkıyım beni çağırın bu sesin.” (Tecer 2009: 231)

SONUÇ

Ahmet Kutsi Tecer, ortaya koyduğu edebî ürünlerin yanı sıra bir eğitimci olarak gerçekleştirdiği faaliyetler aracılığıyla halkı geliştirmeye, kalkındırmaya, halka kültürel bir birikim kazandırmaya çalışan, bu birikime toplumun her ferdinin sahip çıkması için uğraşan bir devlet ve halk adamıdır. O, ömrünü genel olarak insana, özel olarak ise halka ve halkın yaşamına, yaşamında karşılaştığı zorluklara ve sıkıntılara adanmış; halkın tarihine, kültürüne ve medeniyet içindeki yerine büyük önem vermiştir. Ortaya koyduğu edebî ürünlerde yaşamda karşılaşılan birçok duyguyu bir arada kullanmış, hem kendi dünyasından kesitler sunmuş hem de halkın duygularına tercüman olmuş bir edebî şahsiyettir.

İşine, sanatına aşkla bağlı olan bir sanatkârın ortaya koyduğu ürünlerde aşk ve sevgiyi de işlemesi olağan bir durumdur. Aşka ve sevgiye maddi hazlardan uzak bir şekilde, ona kutsallık atfederek zarif ve samimi bir şekilde yaklaşan Tecer, bu temayı işleyen şiirlerini aşk, âşık ve sevgili sacayaklarının üzerine kurmuştur. Onun şiirlerinde aşk, dünyevî kaygılardan tamamen sıyrılmış, âşığın sevgili ile bir arada olduğu, karşılıklı mutluluğun ve kanaatkâr olmanın had safhada yaşandığı, ulaşılmaması ve ulaşıldıktan sonra da uzaklaşılması oldukça güç bir duygudur. Aşkın akabinde insanın benliğinde tetiklenen şey ise bu duygunun paylaşıldığı kişiye karşı oluşan sevgidir. İnsan bir kere bu sarmalın içine girdi mi, bu sarmaldan kolay kolay kurtulmayı başaramaz. Her şeyden önce insan, doğası gereği sevmek ve sevilme ihtiyacı duyar. Bu ihtiyacın henüz açılmamış gül goncası gibi zarif ve güzel bir sevgilinin varlığıyla doruğa çıktığı ve o insanın hayatına şekil vermeye başladığı ifade edilebilir. Sevgili, şaire göre hayatın ve mutluluğun birincil sebebidir. Âdeta âşığın ışığı, sakinliği, ferahlığı ve hayatının anlamıdır. Âşık ise sevgilinin varlığı sayesinde sağlıklı bir şekilde yaşadığını hissedebilir. Eğer vuslat türlü engeller sebebiyle gerçekleşmiyorsa bu kez de aşkın ıstırap verici yanıyla tanışır, gündün güne söner ve ışığını hatta belki de hayatını kaybetme noktasına gelir. Yine de Tecer'in şiirlerinde, aşkın her yönüyle kabul edildiği ve sevginin en değerli insanî duygu olarak nitelendirildiği belirtilmelidir.

Ahmet Kutsi Tecer'in şiirlerindeki aşk ve sevgi yüceltilmiş duygulardır. Şair tarafından aşkın ve sevginin bu denli önemsenmesinin en önemli sebebi ise şairin kendi hayatının da sevgilerle geçmiş olmasıdır. Tecer, sevmek ve sevilme anlamında duraksamadan yaşamış ve bu duygularla hayatını anlamlandırmaya ve yönlendirmeye çalışmış; aşk için, aşkla yaşayan bir insan olmayı tercih etmiştir.

KAYNAKÇA

COŞKUN, Betül (2015). “Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Milli Romantik Şairler” *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. (Editörler: Âlim Gür, Ertan Engin), Ankara: Akçağ Yayınları.

ÇETİN, Nurullah (2008). *Şiir Tahlilleri 1*. Ankara: Öncü Kitap.

DİZDAROĞLU, Hikmet (2017). “Tecer’in Şiiri”. *Ahmet Kutsi Tecer’e Armağan* (Yayıma Hazırlayan: Turgut Çeviker) 1. Basım, s.234-241, İstanbul: Ve Yayınevi.

NECATİGİL, Behçet (2007). *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. İstanbul: Varlık Yayınları.

ÖZBALCI, Mustafa (2007). *Ahmet Kutsi Tecer Şairliği ve Şiirleri Üzerine Bir İnceleme*. Ankara: Akçağ Yayınları.

TECER, Ahmet Kutsi (2009). *Ahmet Kutsi Tecer Bütün Şiirleri*. (Haz. Leyla Tecer), İstanbul: Bilge Kültür Sanat.